

Programación Docente de HISTORIA DOS INSTRUMENTOS - TROMBÓN

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA		HISTORIA DOS INSTRUMENTOS - TROMBÓN								
ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	TROMBÓN	
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Individual	
DEPARTAMENTO	VENTO METAL							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Juan Carlos Días Álvarez	
CURSOS	1.º curso	2.º curso	3.º curso	4.º curso	COORDINADOR/A DA DISCIPLINA				Emilio J. Puime Caride	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE						3			Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Emilio J. Puime Caride				emiliojose_puime@csmvigo.com				Venres – 10:30 a 11:30h	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da evolución histórica dos instrumentos de vento metal, das diferentes escolas e o seu desenvolvemento musical. Coñecemento das características construtivas, funcionamento acústico e posibilidades técnicas e expresivas con relación ao repertorio.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T6, T7, T8, T10, T13
XERAIS	X9, X10, X12, X14, X15, X20, X25
ESPECÍFICAS	EI2, EI4, EI6

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS
Coñecer a orixe e evolución dos instrumentos do vento metal	T1, T2, T4, T6, T10, X9, X10, X14, X20, EI2, EI4, EI6
Estudar a progresión técnica e estilística das distintas épocas	T1, T2, T3, T4, X9, X10, X14, EI2, EI4, EI6
Coñecer todas as familias instrumentais do vento metal e as súas características	T1, T2, T8, T13, X9, X10, X12, X20, X25, EI2, EI4, EI6
Estudar e coñecer o repertorio máis representativo	T1, T2, T6, T7, X10, X12, X15, EI2, EI4, EI6

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
I Coñecemento da orixe e evolución dos instrumentos de metal	estudo da orixe, evolución, características sonoras e instrumentos afíns do vento metal.	
II Coñecemento das características construtivas	características construtivas, válvulas, varas e pistons.	
III Coñecementos das distintas innovacións aplicadas ao instrumento.	avances aplicados á industria do vento metal	

IV	Coñecemento dos distintos fabricantes a lo largo da súa historia	estudo dos datos históricos	
V	Coñecemento das características acústicas do instrumento	Estudo do fenómeno acústico nos instrumentos de vento metal	
Total de sesións por cuadrimestre			16

5. Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE	Horas presencias	Horas non presencias	Total horas	OBSERVACIÓNS
Clases	16	73	89	Este tipo de actividade con carácter de pre-relación, adaptase en función da situación requerida polas autoridades en cada momento do curso.
Exame	1		1	
Total horas cuadrimestre:			90	

6. Avaliación

ORDINARIA

CONTINUA	AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			
Clases	Atención, comprensión e participación na clase	TODAS	50%
Traballo académico	<p>Mostrar os coñecementos relativos á orixe e desenvolvemento común dos diferentes instrumentos de vento metal, das diferentes familias instrumentais, instrumentos afíns, as súas características e da progresión técnica e estilística das distintas épocas. Mostrar o coñecemento das características referidas ás diferentes escolas de vento metal dende o barroco ata os nosos días. Presentación dun traballo académico proposto polo profesor dentro da temática da materia, na que o alumn@ mostrará unha introducción, unha argumentación teórica da temática con ilustracións gráficas e fotográficas, bibliografía empregada e aportacións persoais.</p>	TODAS	50%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando iso ocorra, o profesor da disciplina actuará segundo o protocolo establecido.

No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado fará as audicións e exames correspondentes dunha maneira de retransmisión en directo e grabación audiovisual simultánea das partes instrumentais solista. O alumnado enviará a grabación ao titor ao rematar a retransmisión.

ALTERNATIVA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			
	VER AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA		

No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado fará as audicións e exames correspondentes dunha maneira de retransmisión en directo e grabación audiovisual simultánea das partes instrumentais solista. O alumnado enviará a grabación ao titor ao rematar a retransmisión.

EXTRAORDINARIA

FERRAMENTAS	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
Exame	<p>1.- Demostrar os coñecementos relativos á orixe e desenvolvemento común dos diferentes instrumentos de metal, das diferentes familias instrumentais, instrumentos afíns e as súas características e da progresión técnica e estilística das distintas épocas.</p> <p>2.- Mostrar o coñecemento das características referidas ás diferentes escolas de vento-metal desde o barroco ata a actualidade.</p> <p>3.- Sobre a familia ea súa evolución ao longo da historia e de diferentes estilos musicais, así como as distintas formas construtivas do instrumento e innovacións acontecidas.</p>	100%	TODAS

No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado fará as audicións e exames correspondentes dunha maneira de retransmisión en directo e grabación audiovisual simultánea das partes instrumentais solista. O alumnado enviará a grabación ao titor ao rematar a retransmisión.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

8. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

9. Bibliografía, materiais e documentos

REFERENCIAS BÁSICAS

EL TROM BÓN: TODO LO RELACIONADO CON SU HISTORIA. Francisco Javier Yera – Enrique Ferrando Sastre
A HISTORY OF THE TROMBONE. D. Dijon
THE TROMBONE. Benny Sluchin – Raimond Lapie

REFERENCIAS COMPLEMENTARIAS

10. Observacións

Será aplicable a esta Programación Docente a lexislación vixente así como as normas que a regulan.

Programación Docente de TROMBÓN

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA		INSTRUMENTO (I – VIII)								
ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN						ITINERARIO	TROMBÓN		
CARÁCTER	B) Obrigatoria						TIPO DE CLASES	Individual		
DEPARTAMENTO	VENTO METAL						XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Juan Carlos Díaz Álvarez		
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Emilio J. Puime Caride	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE	9	9	9	9	10	10	10	12	Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Emilio J. Puime Caride				emiliojose_puime@csmvigo.com				Venres – 10:30 a 11:30h	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Desenvolvemento e perfeccionamento das capacidades artísticas, expresivas e técnicas do instrumento, así como dos hábitos de estudo. Coñecemento dos diferentes criterios interpretativos que conduzan a interpretación do repertorio máis representativo con valoración crítica, estilo propio e madurez creativa, así como a súa aplicación práctica na interpretación en público.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A través da práctica interpretativa do instrumento conséguense integrar e poñer en práctica aspectos musicais e teóricos presentes nos estudos de música superiores, colaborando ao desenvolvemento da capacidade analítica, do coñecemento do repertorio do propio instrumento e da evolución estilística dos diferentes períodos da historia da música.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T6, T13, T15, T17
XERAIS	X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24
ESPECÍFICAS	EI1, EI2, EI4, EI5, EI6, EI10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS
Perfeccionar na súa totalidade as capacidades artística, musical e técnica do trombón.	T3, T6, T13, X3, X6, EI1, EI4
Ser conscientes da importancia do traballo individual e adquirir as técnicas de estudo necesarias que permitan a autonomía no traballo e a valoración do mesmo.	T1, X8, X21, EI2, EI5
Abordar a interpretación do repertorio de trombón aplicando os coñecementos musicais adquiridos: histórica, formal e estéticamente; interpretando un repertorio solista que inclúa obras representativas das diversas épocas e estilos, de dificultade adecuada a este nivel e en público.	T3, T15, X1, X11, X24, EI1, EI10

Preparar, controlar e dominar a execución solista en público como un proceso de aprendizaxe imprescindible para a tarefa de concertista.	T3, T15, X11, X13, E14, E15
Valorar o dominio do corpo e da mente para utilizar con seguridade a técnica e concentrarse na audición e interpretación.	T1, T2, X8, X13, E16, E10
Aplicar ao repertorio solista os criterios interpretativos vixentes nos diferentes períodos da historia da música e a súa evolución estilística.	T6, T15, X1, X3, E12, E14
Habituar a escoitar música para formar a súa cultura musical e establecer un concepto estético que lles permita fundamentar e desenvolver os propios criterios interpretativos.	T2, T15, X8, X13, E15, E16
Elaborar criterios persoais e razoados sobre cuestións estéticas que lle permitan cumprir coa súa responsabilidade como intérprete.	T3, T17, X21, X24, E12, E16

4. Contidos

TEMAS		DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
I	Dominio da técnica para trombón	Dominio na execución técnica do trombón en toda a súa extensión e en todo o referente á articulación, dinámica e dixitación. 1.1.- Estudo do sonido do trombón - 1.2.- Estudo de emisións, escalas (diferentes modelos de exercicios) - 1.3.- Estudo de vocalizacións - 1.4.- Exercicios de posición fixa e flexibilidade - 1.5.- Exercicios de pedales na extensión dunha octava cromáticamente.	TODAS (20 minutos)
II	Dominio das diferentes convencións interpretativas de tódalas épocas	Estudo de exercicios de trinos, triple e dobre picado, dobles sons, diferentes ornamentacións e aplicación práctica de efectos sonoros de vangarda (glissandi, frullato, voz e sons simultáneos, bouché, sordinas), así como dos exercicios e estudos sinalados na bibliografía, materiais e documentos da presente programación docente.	14 (30 minutos)
III	Exercicios para o dominio da capacidade musical do alumnado en relación ao trombón	Estudo dos exercicios dos métodos sinalados na bibliografía, materiais e documentos da presente programación docente.	14 (10 minutos)
IV	Estudo do repertorio solista para trombón	Estudo do repertorio solista para o dominio da capacidade musical do alumnado en relación ao trombón. Estudo das obras sinaladas na bibliografía, materiais e documentos da presente programación docente.	TODAS (30 minutos)
V	Consciencia da interpretación	Interpretación consciente a través da comprensión das estruturas musicais e aplicación dos coñecementos musicais e técnicos do trombón na execución do repertorio solista. Consciencia das normas de comportamento a seguir nas audicións en calidade de intérprete.	TODAS (20 minutos)
VI	Lectura a vista	Práctica da lectura a vista de obras ou fragmentos adecuados ó nivel.	2 (20 minutos)
Total de sesións por cuadrimestre			16

5. Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE		1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		OBSERVACIÓNS
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Presencial, semipresencial ou telemática	Clases prácticas	24	24	24	24	24	24	24	24	Este tipo de actividade con carácter de pre-relación,
	Audicións	4	4	4	4	4	4	4	4	
	Titorías	2	2	2	2	2	2	2	2	

										adaptarase en función da situación requerida polas autoridades en cada momento do curso.
Non presenciais	Traballo persoal	240	240	240	240	270	270	270	300	
Total de horas cuadrimestrais		270	270	270	270	300	300	300	330	

6. Descriptores de Planificación

TIPO DE ACTIVIDADE	DESCRIPCIÓN DA METODOLOXÍA
Avaliación inicial	Realizarse nas primeiras sesións do curso dacordo co establecido nas instrucións do 31 de xullo de 2020, da Dirección Xeral de Educación, formación Profesional e Innovación Educativa para o desenvolvemento das ensinanzas de réxime especial para o curso 2020-2021.
Clases prácticas	Revisión nos aspectos técnicos, formais, históricos, estilísticos ou artísticos no traballo realizado polo alumnado ao longo da semana.
Traballo individual	Pescuda de información, análise ou memorización dos novos traballos musicais. Revisión do tempo, fraseo, dinámicas, ornamentación, articulación, carácter e demais recursos musicais en base á súa análise e ás fontes documentais. Profundización no traballo realizado coa axuda de novas tecnoloxías.
Audicións	Presentación en público do repertorio do curso e presenza como ointe nas audicións do Departamento de Vento metal. Cada alumn@ deberá interpretar un programa dunha duración de 20 minutos (+/- 5 minutos). A audición coincidirá co final do cuadrimestre en calendario proposto pola Xefatura de estudos.

7. Avaliación

ORDINARIA			
CONTÍNUA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			
Traballo persoal	Nivel de concreción de recursos traballados segundo as referencias básicas dispostas no apartado 8 da presente Programación docente. Mostrar nos exercicios técnicos, nos estudos dos métodos e nas obras do repertorio solista, a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar nos estudos e obras a capacidade de resolución de problemas técnicos e interpretativos e a súa aprendizaxe. Desenvolver e interpretar o traballo proposto na clase, adquirindo autonomía necesaria para a súa execución. Se desenrolarán diversas actividades puntuables como presentación de grabacións, audicións entre o alumnado, etc...	50%	TODAS
Audición	Interpretar públicamente obras solistas das programadas, una con acompañamento de piano e unha a instrumento solo, cunha interpretación mínima de 15 minutos de duración. Mostrar nas obras a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente.	30%	TODAS
Exame	Mostrar nos estudos a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar nos estudos a capacidade de resolución de problemas técnicos e interpretativos.	20%	TODAS

	Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mostrar no exame un mínimo de 4 estudos dos programados no curso e cuatrimestre. Mostrar fluidez e comprensión na lectura a primeira vista.		
<p>*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando iso ocorra, o profesor da disciplina actuará segundo o protocolo establecido.</p> <p><i>No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado fará as audicións e exames correspondentes dunha maneira de retransmisión en directo e grabación audiovisual simultánea das partes instrumentais solista. O alumnado enviará a grabación ao titor ao rematar a retransmisión.</i></p>			
ALTERNATIVA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			
Exame	Mostrar nos exercicios técnicos e nos estudos dos métodos programados no curso, a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar nos estudos a capacidade de resolución de problemas técnicos e interpretativos. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mostrar no exame un mínimo de 5 estudos dos programados no curso e cuatrimestre. Mostrar fluidez e comprensión na lectura a primeira vista. Os estudos deben ser consensuados co profesor na titoria o por correo electrónico: trombón@csmvigo.com	50%	TODAS
Audición	Interpretar públicamente obras solistas das programadas, unha obra solista con acompañamento de piano, unha obra a instrumento solo. Mostrar nas obras do repertorio solista a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente.	50%	TODAS
<p><i>No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado fará as audicións e exames correspondentes dunha maneira de retransmisión en directo e grabación audiovisual simultánea das partes instrumentais solista. O alumnado enviará a grabación ao titor ao rematar a retransmisión.</i></p>			
EXTRAORDINARIA			
FERRAMENTAS	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
Exame	Mostrar nos exercicios técnicos e nos estudos dos métodos programados no curso, a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar nos estudos a capacidade de resolución de problemas técnicos e interpretativos. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mostrar no exame un mínimo de 5 estudos dos programados no curso e cuatrimestre. Mostrar fluidez e comprensión na lectura a primeira vista. Os estudos deben ser consensuados co profesor na titoria o por correo electrónico: trombón@csmvigo.com	50%	TODAS
Audición	Interpretar públicamente obras solistas das programadas, unha obra solista con acompañamento de piano, unha obra a instrumento solo. Mostrar nas obras do repertorio solista a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente.	50%	TODAS
<p><i>No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado fará as audicións e exames correspondentes dunha maneira de retransmisión en directo e grabación audiovisual simultánea das partes instrumentais solista. O alumnado enviará a grabación ao titor ao rematar a retransmisión.</i></p>			
ERASMUS			

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

8. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

9. Bibliografía, materiais e documentos

REFERENCIAS BÁSICAS

- Exercicios técnicos propostos na clase polo profesor, entregados en documento pdf.
- Estudos propostos polo profesor adecuados ao nivel, entregados en documento pdf.
- Os estudos deben ser consensuados co profesor nas clases, na titoria o por correo electrónico:
trombón@csmvigo.com

TROMBÓN TENOR

CUATRIMESTRES I-II	CUATRIMESTRES III-IV
Fantasia - Hidas Frigyes	B.A.C.H. - Kurt Sturzenegger
Elegy for Mippy - Leonard Bernstein	Monologue nº 8 - Van Koch
Sonata Vox Gabrielli - Stephan Sulek	Concierto en Fa menor - G. F. Haendel
Concertino - Larss Erik Larsson	Concertino - Ferdinand David
	Ballada - Eugene Bozza

TROMBÓN BAIXO

CUATRIMESTRES I-II	CUATRIMESTRES III-IV
Stereogramas - Brubeck	Meditation - Hidas Frigyes
Concert Study - Joseph Horovitz	Monologue - Naulais
Allegro maestoso - Koetsier	Ballade - Erik Ewazen
Concerto (baixo) - Ernst Sachse	Fantasy - Hidas Frigyes

TROMBÓN TENOR

CUATRIMESTRES V-VI	CUATRIMESTRE VII
Parabola - Persichetti	Improvisación – Enrique Crespo
Fantasia nº 3 - Ayzkan Teztel	Basta Folke – Folke Rave
Improvisación – Enrique Crespo	Concierto - Henry Tomasi
Concierto - Wagensail	Choral Cadence et fugato - H. Dutilleux
Concierto - Launy Grondahl	

TROMBÓN BAIXO

CUATRIMESTRES V-VI	CUATRIMESTRE VII
Canto III - Adler	Sonata - Danyel Schnyder
Sonata Breve - Hartley	Escenas latinas - Enrique Crespo
Etre or not etre - tomasi & New Orleans - Bozza	Sonata - David Gillingham

Escenas latinas - Enrique Crespo	Spain - David Fetter
Sonata - David Gillingham	
Fantasia concertante - Casterede	
CUATRIMESTRE VIII - TENOR	CUATRIMESTRE VIII - BAIXO
Obras TFE	Obras TFE
Improvisación - Crespo	Sonata - Danyel Schnyder
Basta Folke - Rave	Escenas latinas - Enrique Crespo
Concierto - Henry Tomasi	Sonata - David Gillingham
Choral Cadence et fugato - H. Dutilleux	Spain - David Fetter
REFERENCIAS COMPLEMENTARIAS	
10. Observacións	
Será aplicable a esta Programación Docente a lexislación vixente así como as normas que a regulan.	

Programación Docente de Pedagogía e didáctica instrumental - TROMBÓN

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA Pedagogía e didáctica instrumental - Trombón										
ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	TROMBÓN	
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Individual	
DEPARTAMENTO	VENTO METAL							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Juan carlos Diaz Álvarez	
CURSOS	1.º curso	2.º curso	3.º curso	4.º curso	COORDINADOR/A DA DISCIPLINA				Emilio J. Puime Caride	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE							3		Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Emilio J. Puime Caride				emiliojose_puime@csmvigo				Venres – 10:30 a 11:30h	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Preparación para a práctica docente. Desenvolvemento da capacidade de transmisión dos coñecementos adquiridos. Estudo das estratexias e recursos didácticos necesarios para a docencia.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T15
XERAIS	X5, X10, X19, X24, X25, X26
ESPECÍFICAS	EI6

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS
Coñecer a orixe e evolución dos diversos sistemas pedagóxicos.	T2, T4, X10, X24, EI6
Ser conscientes da importancia do traballo individual e adquirir as técnicas de estudo necesarias que permitan a autonomía no traballo e a valoración do mesmo.	T1, T4, X10, X24, EI6
Estudar evolución da metodoloxía dos instrumentos de Vento-Metal nas distintas épocas.	T4, T8, X10, X25, EI6
Coñecer a lexislación actual que regula o ensino musical.	T4, T15, X19, X26, EI6
Investigar a metodoloxía e pedagogía no ámbito do ensino actual.	T4, T15, X5, X19, EI6

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
I	Coñecemento da orixe e evolución dos diversos sistemas pedagóxicos 1.1 Estudo do orixe dos sistemas pedagóxicos máis importantes 1.2 Estudo da evolución dos sistemas pedagóxicos	2
II	Estudo da evolución da metodoloxía dos instrumentos de Vento-Metal nas distintas épocas 2.1 Estudo dos diferentes aspectos metodolóxicos de cada país 2.2 Estudo da evolución pedagóxica do ensino dos instrumentos de Vento-Metal 2.3 Estudo da evolución metodolóxica na historia dos instrumentos de Vento-Metal	2
III	Investigación da metodoloxía e pedagogía no ámbito do ensino actual 3.1 Coñecemento da pedagogía e metodoloxía actual no ámbito de Galicia 3.2 Coñecemento da pedagogía actual no ámbito nacional 3.3 Coñecemento da pedagogía actual en distintos países	2

IV	Coñecemento da lexislación actual que regula o ensino musical	4.1. Estudo das leis e reais decretos que rexen os ensinos musicais 4.2. Lexislación no ámbito dos conservatorios de música	3
V	Programacións didácticas	5.1. Coñecemento das programacións didácticas dos Conservatorios de Galicia 5.2. Elaboración dunha programación didáctica	4
VI	Unidades didácticas	6.1. Coñecemento das unidades didácticas 6.2. Elaboración dunha unidade didáctica	3
Total de sesións por cuatrimestre			16

5. Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE	Horas presencias	Horas non presencias	Total horas	OBSERVACIÓNS
Clases	15	70	85	Este tipo de actividade con carácter de pre-relación, adaptárase en función da situación requirida polas autoridades en cada momento do curso.
Exame	1	4	5	
Total horas cuatrimestre:			90	

6. Avaliación

ORDINARIA

CONTINUA	AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			
Clases prácticas	Atención, comprensión e participación na clase. Realizar tarefas sobre a familia instrumental e a súa evolución didáctica ao longo da historia e de diferentes estilos musicais, así como as distintas escolas do instrumento e innovacións acontecidas. Mostrar o coñecemento das características referidas ás diferentes escolas de vento-metal dende o barroco ata a actualidade.	40%	TODAS
Traballo académico	Elaboración dunha programación didáctica de grado elemental e medio da especialidade de trombón dun conservatorio de Galicia. Elaboración dunha unidade didáctica elexida polo alumno e que garde relación coa programación didáctica presentada.	60%	TODAS

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando iso ocorra, o profesor da disciplina actuará segundo o protocolo establecido.

No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado fará as audicións e exames correspondentes dunha maneira de retransmisión en directo e grabación audiovisual simultánea das partes instrumentais solista. O alumnado enviará a grabación ao titor ao rematar a retransmisión.

ALTERNATIVA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			
	VER AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA		

No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado fará as audicións e exames correspondentes dunha maneira de retransmisión en directo e grabación audiovisual simultánea das partes instrumentais solista. O alumnado enviará a grabación ao titor ao rematar a retransmisión.

EXTRAORDINARIA

FERRAMENTAS	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
Exame escrito	1. Demostrar os coñecementos relativos á orixe e evolución dos sistemas pedagóxicos. 2. Demostrar o coñecemento das características metodolóxicas do ensino do trombón. Demostrar o coñecemento da pedagogía e metodoloxía no ámbito de Galicia. 3. Coñecemento da lexislación vixente referida ao ensino da trombón nos conservatorios.	40%	TODAS
Traballo académico	Presentación dunha programación didáctica de grado elemental e medio da especialidade de trombón dun conservatorio de Galicia. Presentación dunha unidade didáctica elexida polo alumno e que garde relación coa programación didáctica presentada.	60%	TODAS

No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado fará as audicións e exames correspondentes dunha maneira de retransmisión en directo e grabación audiovisual simultánea das partes instrumentais solista. O alumnado enviará a grabación ao titor ao rematar a retransmisión.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

REFERENCIAS BÁSICAS

Yera, Javier / Ferrando, Enrique: EL TROMBÓN.
Lexislación dos conservatorios de Galicia
CEBRIÁ, P., ORTEGA, R.J., FERNÁNDEZ, J.E.: A clase colectiva para instrumentos de vento. Fundamentos básicos para a súa programación, orientación e avaliación. Mundimúsica Garijo. Madrid 1996
ESCRIBANO, A.: Aprender a ensinar, fundamentos de didáctica xeral. Universidade de Castela A Mancha. Cuenca 2008
JURADO, J.: Guía para a programación didáctica e as unidades didácticas. Dos Acordes
LOZANO, J.: Bases psicolóxicas e deseño curricular para o grado elemental de música..
Lexislación dos conservatorios de Galicia

REFERENCIAS COMPLEMENTARIAS

9. Observacións

Será aplicable a esta Programación Docente a lexislación vixente así como as normas que a regulan.

Programación Docente de Técnicas de control emocional e corporal - TROMBÓN

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA										Técnicas de control emocional e corporal - Trombón	
ESPECIALIDADE		INTERPRETACIÓN						ITINERARIO		TROMBÓN	
CARÁCTER		B) Obrigatoria						TIPO DE CLASES		Individual	
DEPARTAMENTO		VENTO METAL						XEFE/A DO DEPARTAMENTO		Juan Carlos Díaz Álvarez	
CURSOS		1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	
CUADRIMESTRE		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	
ETCS/ CUADRIMESTRE					2					Observacións	
DOCENTES		NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
		Emilio J. Puime Caride				emiliojose_puime@csmvigo.com				Venres – 10:30 a 11:30h	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Coñecemento básico da estrutura e funcionamento do aparato locomotor e do sistema nervioso. Desenvolvemento de hábitos posturais correctos que minimicen o risco durante a interpretación. Técnicas de respiración, relaxación, autocontrol, optimización da enerxía muscular, concentración e memoria aplicadas ao estudo e á actuación en público.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A través da práctica interpretativa do instrumento conséguese integrar e poñer en práctica aspectos musicais e teóricos presentes nos estudos de música superiores, colaborando ao desenvolvemento da capacidade analítica, do coñecemento do repertorio do propio instrumento e da evolución estilística dos diferentes períodos da historia da música.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T6, T7, T11, T13, T15
XERAIS	X8, X21, X24, X25
ESPECÍFICAS	EI4, EI6, EI8, EI10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS
Ser conscientes da maneira que usamos o corpo	T6, T11, T13, X24, X25, EI8, EI10
Disminuir a tensións físicas e psíquicas sen que diminua a atención sensorial	T1, T2, X8, X21, EI4, EI8
Coñecer a anatomía e fisioloxía do aparato respiratorio	T2, T13, X21, X25, EI4, EI10
Coñecer a anatomía do sistema musculoesquelético como premisa para mellorar os movementos empregados para tocar o instrumento	T1, T2, X24, X25, EI4, EI10
Coñecer, practicar e profundizar nas distintas técnicas xerais de respiración	T7, T15, X8, X24, EI4

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
I	Anatomía Do corpo human 1.1. O aparato locomotor 1.2. O sistema nervioso	3
II	Anatomía do aparato respiratorio 2.1. As fosas nasais 2.2. A farinxe, larinxe e traquea 2.3. Os bronquios 2.4. Os pulmóns 2.5. outros elementos: a pleura, osos, músculos intercostais...	3
III	A circulación e fisioloxía pulmonar 3.1. mecanismo de ventilación pulmonar 3.2. Volumenes e capacidades 3.3. Intercambio gaseoso (hematosis)	3
IV	O Diafragma 4.1. Funcións do diafragma para unha correcta respiración 4.2. Exercicios de fortalecemento abdominal	3

V	A tono	5.1. Exercicios para mellorar o rendimento do músico	4
Total de sesións por cuadrimestre			16

5. Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE	Horas presencias	Horas non presencias	Total horas	OBSERVACIÓNS
Clases	30	29	59	Este tipo de actividade con carácter de pre-relación, adaptase en función da situación requerida polas autoridades en cada momento do curso.
Exame	1		1	
Total horas cuatrimestre:			60	

6. Avaliación

ORDINARIA

CONTINUA	AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			
Traballo Persoal	Demostrar a capacidade de resolución de problemas técnicos e interpretativos e a súa aprendizaxe. Atención, comprensión e participación na aula.	60%	TODAS
Traballo Académico	Demostrar o coñecemento da anatomía do corpo humano no aspectos relativos ao sistema locomotor, nervioso e respiratorio. Demostrar na interpretación a autonomía necesaria para o control do medo escénico.	40%	TODAS

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando iso ocorra, o profesor da disciplina actuará segundo o protocolo establecido.

No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado fará as audicións e exames correspondentes dunha maneira de retransmisión en directo e grabación audiovisual simultánea das partes instrumentais solista. O alumnado enviará a grabación ao titor ao rematar a retransmisión.

ALTERNATIVA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			
	VER AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA		

No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado fará as audicións e exames correspondentes dunha maneira de retransmisión en directo e grabación audiovisual simultánea das partes instrumentais solista. O alumnado enviará a grabación ao titor ao rematar a retransmisión.

EXTRAORDINARIA

FERRAMENTAS	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
Exame escrito	Demostrar o coñecemento da anatomía do corpo humano no aspectos relativos ao sistema locomotor, nervioso e respiratorio.	60%	TODAS
Audición	Interpretar públicamente obras solistas cunha interpretación mínima de 30 minutos de duración. Mostrar nas obras do repertorio solista a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Demostrar na interpretación a autonomía necesaria para o control do medo escénico.	40%	TODAS

No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado fará as audicións e exames correspondentes dunha maneira de retransmisión en directo e grabación audiovisual simultánea das partes instrumentais solista. O alumnado enviará a grabación ao titor ao rematar a retransmisión.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
-------------	--------------------

No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.

Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

REFERENCIAS BÁSICAS

BOURGUE, D.: Technicor, volúmenes I, II, III, IV, V e VI
FARKAS, Philip: El arte de tocar los metales
ROSSET, J., FÁBREGAS, S.: A tono. exercicios para mellorar o rendemento do músico. Barcelona: Editorial Paidotribo, 2005
El juego interior del tenis por W.Timothy Gallwey

REFERENCIAS COMPLEMENTARIAS

9. Observacións

Será aplicable a esta Programación Docente a lexislación vixente así como as normas que a regulan.

Programación Docente de TROMBÓN

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016 do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA		FORMACIÓN INSTRUMENTAL COMPLEMENTARIA								
ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN, PEDAGOXÍA e PRODUCCIÓN E XESTIÓN							ITINERARIO	COMPOSICIÓN, PEDAGOXÍA e PRODUCCIÓN E XESTIÓN	
CARÁCTER	B) Obrigatoria específica							TIPO DE CLASES	Individual	
DEPARTAMENTO	Vento Metal							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Juan Carlos Díaz Álvarez	
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Emilio José Puime Caride	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	1
ETCS/ CUADRIMESTRE	3	3	3	3					Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	David Fernández Rodríguez				davidfernandez@csmvigo.com				Martes de 13:30 a 14:30 Mércores de 13:30 a 14:30	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Adquisición de destrezas básicas para a interpretación musical cun segundo instrumento. Práctica da técnica instrumental e aprendizaxe do repertorio principal de nivel axeitado. Preparación para a interpretación en público, como solista ou formando parte dun grupo.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A través da práctica interpretativa do instrumento conséguense integrar e poñer en práctica aspectos musicais e teóricos presentes nos estudos de música superiores, colaborando ao desenvolvemento da capacidade analítica, do coñecemento do repertorio do propio instrumento e da evolución estilística dos diferentes períodos da historia da música.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T6, T13, T15, T17
XERAIS	X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24
ESPECÍFICAS	EI1, EI2, EI4, EI5, EI6, EI10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Perfeccionar na súa totalidade as capacidades artística, musical e técnica do trombón.	T3, T6, T13, X3, X6, EI1, EI4
Ser conscientes da importancia do traballo individual e adquirir as técnicas de estudo necesarias que permitan a autonomía no traballo e a valoración do mesmo.	T1, X8, X21, EI2, EI5
Abordar a interpretación do repertorio de trombón aplicando os coñecementos musicais adquiridos: histórica, formal e esteticamente; interpretando un repertorio solista que inclúa obras representativas das diversas épocas e estilos, de dificultade adecuada a este nivel e en público.	T3, T15, X1, X11, X24, EI1, EI10
Preparar, controlar e dominar a execución solista en público como un proceso de aprendizaxe imprescindible para a tarefa de concertista.	T3, T15, X11, X13, EI4, EI5
Valorar o dominio do corpo e da mente para utilizar con seguridade a técnica e concentrarse na audición e interpretación.	T1, T2, X8, X13, EI6, EI10
Aplicar ao repertorio solista os criterios interpretativos vixentes nos diferentes períodos da historia da música e a súa evolución estilística.	T6, T15, X1, X3, EI2, EI4
Habituar a escoitar música para formar a súa cultura musical e establecer un concepto estético que lles permita fundamentar e desenvolver os propios criterios interpretativos.	T2, T15, X8, X13, EI5, EI6

Elaborar criterios persoais e razoados sobre cuestións estéticas que lle permitan cumprir coa súa responsabilidade como intérprete.	T3, T17, X21, X24, E12, E16
---	--------------------------------

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Dominio da técnica para trombón	Dominio na execución técnica do trombón en toda a súa extensión e en todo o referente á afinación, articulación, dinámica e dixitación, creando unha homoxeneidade tímbrica entre os diferentes rexistros. Estudo dos exercicios e estudos sinalados na bibliografía, materiais e documentos da presente guía docente.	TODAS (20 minutos)
2. Dominio das diferentes convencións interpretativas de tódalas épocas	Estudo de exercicios de trinos, triple e dobre picado, dobles sons, diferentes ornamentacións e aplicación práctica de efectos sonoros de vangarda (glissandi, frullato, voz e sons simultáneos, sordinas), así como dos exercicios e estudos sinalados na bibliografía, materiais e documentos da presente guía docente.	14 (30 minutos)
3. Exercicios para o dominio da capacidade musical do alumno en relación ó trombón	Estudo dos exercicios dos métodos sinalados na bibliografía, materiais e documentos da presente guía docente Adestramento progresivo da memoria.	14 (10 minutos)
4. Estudo do repertorio solista para trombón	Estudo do repertorio solista para o dominio da capacidade musical do alumno en relación ó trombón. Estudo das obras sinaladas na bibliografía, materiais e documentos da presente guía docente.	TODAS (30 minutos)
5. Audición pública	Interpretación consciente a través da comprensión das estruturas musicais e aplicación dos coñecementos musicais e técnicos do trombón na execución do repertorio solista. Conciencia das normas de comportamento a seguir nas audicións en calidade de intérprete.	2 (20 minutos)
6. Lectura a vista	Práctica da lectura a vista de obras ou fragmentos adecuados ó nivel.	2 (20 minutos)

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: Realizarase nas primeiras sesións do curso de acordo co establecido nas instrucións do 8 de setembro de 2021, da Secretaría Xeral de Educación, formación Profesional e Innovación Educativa para o desenvolvemento das ensinanzas de réxime especial para o curso 2023-2024.			
Clases prácticas: Revisión nos aspectos técnicos, formais, históricos, estilísticos ou artísticos no traballo realizado polo alumno/a ao longo da semana. Esta revisión farase presencial, e no suposto de que por normativa covid, sexa non presencial, farase polos medios telemáticos que mellor se adapten ao alumnado en cada caso. Terase en conta o establecido nas instrucións do 8 de setembro de 2021, da Secretaría Xeral de Educación, formación Profesional e Innovación Educativa para o desenvolvemento das ensinanzas de réxime especial para o curso 2023-2024.	18		
Audicións: Presentación en público do repertorio do curso e presenza como oínte nas audicións do Departamento de Vento metal. Cada alumno/a deberá interpretar un programa dunha duración de 20 minutos (+/- 5 minutos). A audición coincidirá co final do cuadrimestre en calendario proposto pola Xefatura de estudos. No suposto de que por normativa covid, sexa non presencial, farase polos medios telemáticos que mellor se adapten ao alumnado en cada caso. Terase en conta o establecido nas instrucións do 8 de setembro de 2021, da Secretaría Xeral de Educación, formación Profesional e Innovación Educativa para o desenvolvemento das ensinanzas de réxime especial para o curso 2023-2024	2		
Traballo individual: Peseada de información, análise, dixitación ou memorización dos novos traballos musicais. Revisión do tempo, fraseo, dinámicas, ornamentación, articulación, carácter e demais recursos musicais en base á súa análise e ás fontes documentais. Profundización no traballo realizado coa axuda de novas tecnoloxías.		160	
Total de horas cuadrimestrais			180

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
CONTINUA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			

Traballo persoal	Nivel de concreción de recursos traballados segundo as referencias básicas dispostas no apartado 8 da presente Guía docente. Mostrar nos exercicios técnicos, nos estudos dos métodos e nas obras do repertorio solista, a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar nos estudos e obras a capacidade de resolución de problemas técnicos e interpretativos e a súa aprendizaxe.	50%	TODAS
Audición	Interpretar publicamente obras solistas das programadas, cunha interpretación mínima de 10 minutos de duración. Mostrar nas obras a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Interpretar de memoria obras do repertorio solista programados.	30%	TODAS
Exame	Mostrar nos estudos a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar nos estudos a capacidade de resolución de problemas técnicos e interpretativos. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Interpretar de memoria estudos dos métodos programados. Mostrar no exame un mínimo de 6 estudos dos programados no curso e cuadrimestre. Mostrar fluidez e comprensión na lectura a primeira vista.	20%	TODAS

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando iso suceda, o profesor da disciplina actuará segundo o protocolo establecido.

No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado disporá da posibilidade de realizar os exames da materia de maneira telemática a través dos diversos medios de retransmisión en directo, gravación audiovisual, envío de tarefas a través de correo electrónico, ou test na plataforma Moodle ou similar.

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)

ALTERNATIVA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			
Exame	Mostrar nos exercicios técnicos e nos estudos dos métodos programados no curso, a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar nos estudos a capacidade de resolución de problemas técnicos e interpretativos. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mostrar no exame un mínimo de 6 estudos dos programados no curso e cuadrimestre. Mostrar fluidez e comprensión na lectura a primeira vista.	50%	TODAS
Audición	Interpretar publicamente obras solistas das programadas, cunha interpretación mínima de 10 minutos de duración. Mostrar nas obras do repertorio solista a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Interpretar de memoria obras do repertorio solista ou estudos dos métodos programados.	50%	TODAS

No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado disporá da posibilidade de realizar os exames da materia de maneira telemática a través dos diversos medios de retransmisión en directo, gravación audiovisual, envío de tarefas a través de correo electrónico, ou test na plataforma Moodle ou similar.

EXTRAORDINARIA

EXTRAORDINARIA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			
Exame	Mostrar nos exercicios técnicos e nos estudos dos métodos programados no curso, a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar nos estudos a capacidade de resolución de problemas técnicos e interpretativos. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mostrar no exame un mínimo de 6 estudos dos programados no curso e cuadrimestre. Mostrar fluidez e comprensión na lectura a primeira vista.	50%	TODAS
Audición	Interpretar publicamente obras solistas das programadas, cunha interpretación mínima de 10 minutos de duración. Mostrar nas obras do repertorio solista a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Interpretar de memoria obras do repertorio solista ou estudos dos métodos programados.	50%	TODAS

No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado disporá da posibilidade de realizar os exames da materia de maneira telemática a través dos diversos medios de retransmisión en directo, gravación audiovisual, envío de tarefas a través de correo electrónico, ou test na plataforma Moodle ou similar.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

TROMBÓN I:

BORDOGNI.: Melodious etudes
 ARBAN, J.B. Método de Trombón (revisión Joe Alessi)
 BRAD EDWARDS Lip slurs
 Sonata nº 6 J. E. Galliard
 Andante e Allegro J. Barat
 Romance A. Jorgensen
 Sonatas (1 a 6) B. Marcello.

TROMBÓN II:

BORDOGNI.: Melodious etudes
 ARBAN, J.B. Método de Trombón (revisión Joe Alessi)
 BRAD EDWARDS Lip slurs
 Cavatine SAINT-SAENS C.
 Concertino F. David
 Sonatas (1 a 6) B. Marcello.
 Piece en Mib J.Barat

TROMBÓN III:

BORDOGNI.: Melodious etudes
 ARBAN, J.B. Método de Trombón (revisión Joe Alessi)
 BRAD EDWARDS Lip slurs
 G. P. TELEMANN 12 fantasías
 Cavatine SAINT-SAENS C.
 Concertino F. David
 Sonate P. Hindemith
 Morceau concours Bachelet

TROMBÓN IV:

BORDOGNI.: Melodious etudes
 ARBAN, J.B. Método de Trombón (revisión Joe Alessi)
 BRAD EDWARDS Lip slurs
 G. P. TELEMANN 12 fantasías
 Sonatas (en Fa y Re menor) A. Corelli
 Concertino F. David
 Concertino E. Sachse
 Concerto en Fa menor G.F. Handel

* **Observacións:** os estudos e obras aquí marcados poden ser cambiados por outros de nivel similar, previa solicitude do alumnado e co visto bo do titor

REFERENCIAS COMPLEMENTARIAS

ROSEN, Charles: O estilo clásico: Haydn, mozart, Beethoven. Madrid: Alianza Música, 1986
 COPLAND, Aaron: Como estudar a música. Madrid: fondo de cultura económica de España, 1994
 BENNET, Roy: Una breve historia de música
 DESCHAUSSÉES, Monique: El intérprete y la música. Madrid: Rialp, 1998

Programación Docente de TROMBÓN

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016 do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA		INSTRUMENTO PRINCIPAL (I – IV)								
ESPECIALIDADE	Producción e Xestión							ITINERARIO	TROMBÓN	
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	INDIVIDUAL	
DEPARTAMENTO	Vento Metal							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Juan Carlos Díaz Álvarez	
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Emilio J. Puime Caride	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	1
ETCS/ CUADRIMESTRE	6	6	6	6					Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Emilio J. Puime Caride				emiliojose_puime@csmvigo.com				Venres 10.30 – 12.00	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Desenvolvemento e perfeccionamento das capacidades artísticas, expresivas e técnicas do instrumento, así como dos hábitos de estudo. Coñecemento dos diferentes criterios interpretativos que conduzan a interpretación do repertorio máis representativo con valoración crítica, estilo propio e madurez creativa, así como a súa aplicación práctica na interpretación en público.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A través da práctica interpretativa do instrumento conséguense integrar e poñer en práctica aspectos musicais e teóricos presentes nos estudos de música superiores, colaborando ao desenvolvemento da capacidade analítica, do coñecemento do repertorio do propio instrumento e da evolución estilística dos diferentes períodos da historia da música.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T6, T13, T15, T17
XERAIS	X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24
ESPECÍFICAS	E11, E12, E14, E15, E16, E110

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Perfeccionar na súa totalidade as capacidades artística, musical e técnica do trombón.	T3, T6, T13, X3, X6, E11, E14
Ser conscientes da importancia do traballo individual e adquirir as técnicas de estudo necesarias que permitan a autonomía no traballo e a valoración do mesmo.	T1, X8, X21, E12, E15
Abordar a interpretación do repertorio de trombón aplicando os coñecementos musicais adquiridos: histórica, formal e esteticamente; interpretando un repertorio solista que inclúa obras representativas das diversas épocas e estilos, de dificultade adecuada a este nivel e en público.	T3, T15, X1, X11, X24, E11, E110
Preparar, controlar e dominar a execución solista en público como un proceso de aprendizaxe imprescindible para a tarefa de concertista.	T3, T15, X11, X13, E14, E15
Valorar o dominio do corpo e da mente para utilizar con seguridade a técnica e concentrarse na audición e interpretación.	T1, T2, X8, X13, E16, E110
Aplicar ao repertorio solista os criterios interpretativos vixentes nos diferentes períodos da historia da música e a súa evolución estilística.	T6, T15, X1, X3, E12, E14
Habituar a escoitar música para formar a súa cultura musical e establecer un concepto estético que lles permita fundamentar e desenvolver os propios criterios interpretativos.	T2, T15, X8, X13, E15, E16
Elaborar criterios persoais e razoados sobre cuestións estéticas que lle permitan cumprir coa súa responsabilidade como intérprete.	T3, T17, X21, X24, E12, E16

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Dominio da técnica para trombón	Dominio na execución técnica do trombón en toda a súa extensión e en todo o referente á afinación, articulación, dinámica e dixitación, creando unha homoxeneidade tímbrica entre os diferentes rexistros. Estudo dos exercicios e estudos sinalados na bibliografía, materiais e documentos da presente guía docente.	TODAS (20 minutos)
2. Dominio das diferentes convencións interpretativas de tódalas épocas	Estudo de exercicios de trinos, triple e dobre picado, dobles sons, diferentes ornamentacións e aplicación práctica de efectos sonoros de vangarda (glissandi, frullato, voz e sons simultáneos, sordinas), así como dos exercicios e estudos sinalados na bibliografía, materiais e documentos da presente guía docente.	14 (30 minutos)
3. Exercicios para o dominio da capacidade musical do alumno en relación á trombón	Estudo dos exercicios dos métodos sinalados na bibliografía, materiais e documentos da presente guía docente Adestramento progresivo da memoria.	14 (10 minutos)
4. Estudo do repertorio solista para trombón	Estudo do repertorio solista para o dominio da capacidade musical do alumno en relación á trombón. Estudo das obras sinaladas na bibliografía, materiais e documentos da presente guía docente.	TODAS (30 minutos)
5. Audición pública	Interpretación consciente a través da comprensión das estruturas musicais e aplicación dos coñecementos musicais e técnicos da trombón na execución do repertorio solista. Conciencia das normas de comportamento a seguir nas audicións en calidade de intérprete.	2 (20 minutos)
6. Lectura a vista	Práctica da lectura a vista de obras ou fragmentos adecuados ó nivel.	2 (20 minutos)

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: Realizarase nas primeiras sesións do curso de acordo co establecido nas instrucións do 8 de setembro de 2021, da Secretaría Xeral de Educación, formación Profesional e Innovación Educativa para o desenvolvemento das ensinanzas de réxime especial para o curso 2023-2024.			
Clases prácticas: Revisión nos aspectos técnicos, formais, históricos, estilísticos ou artísticos no traballo realizado polo alumno/a ao longo da semana. Esta revisión farase presencial, e no suposto de que por normativa covid, sexa non presencial, farase polos medios telemáticos que mellor se adapten ao alumnado en cada caso. Terase en conta o establecido nas instrucións do 8 de setembro de 2021, da Secretaría Xeral de Educación, formación Profesional e Innovación Educativa para o desenvolvemento das ensinanzas de réxime especial para o curso 2023-2024.	18		
Audicións: Presentación en público do repertorio do curso e presenza como oínte nas audicións do Departamento de Vento metal. Cada alumno/a deberá interpretar un programa dunha duración de 20 minutos (+/- 5 minutos). A audición coincidirá co final do cuadrimestre en calendario proposto pola Xefatura de estudos. No suposto de que por normativa covid, sexa non presencial, farase polos medios telemáticos que mellor se adapten ao alumnado en cada caso. Terase en conta o establecido nas instrucións do 8 de setembro de 2021, da Secretaría Xeral de Educación, formación Profesional e Innovación Educativa para o desenvolvemento das ensinanzas de réxime especial para o curso 2023-2024	2		
Traballo individual: Pesca de información, análise, dixitación ou memorización dos novos traballos musicais. Revisión do tempo, fraseo, dinámicas, ornamentación, articulación, carácter e demais recursos musicais en base á súa análise e ás fontes documentais. Profundización no traballo realizado coa axuda de novas tecnoloxías.		160	
Total de horas cuadrimestrais			180

OBSERVACIÓNS

Este tipo de actividade con carácter de pre-relación, adaptárase en función da situación requerida polas autoridades en cada momento do curso.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
CONTINUA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS

FERRAMENTAS			
Traballo persoal	Nivel de concreción de recursos traballados segundo as referencias básicas dispostas no apartado 8 da presente Guía docente. Mostrar nos exercicios técnicos, nos estudos dos métodos e nas obras do repertorio solista, a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar nos estudos e obras a capacidade de resolución de problemas técnicos e interpretativos e a súa aprendizaxe.	50%	TODAS
Audición	Interpretar publicamente obras solistas das programadas, cunha interpretación mínima de 10 minutos de duración. Mostrar nas obras a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Interpretar de memoria obras do repertorio solista programados.	30%	TODAS
Exame	Mostrar nos estudos a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar nos estudos a capacidade de resolución de problemas técnicos e interpretativos. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Interpretar de memoria estudos dos métodos programados. Mostrar no exame un mínimo de 6 estudos dos programados no curso e cuadrimestre. Mostrar fluidez e comprensión na lectura a primeira vista.	20%	TODAS

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando iso suceda, o profesor da disciplina actuará segundo o protocolo establecido.

No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado disporá da posibilidade de realizar os exames da materia de maneira telemática a través dos diversos medios de retransmisión en directo, gravación audiovisual, envío de tarefas a través de correo electrónico, ou test na plataforma Moodle ou similar.

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)

ALTERNATIVA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			
Exame	Mostrar nos exercicios técnicos e nos estudos dos métodos programados no curso, a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar nos estudos a capacidade de resolución de problemas técnicos e interpretativos. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mostrar no exame un mínimo de 6 estudos dos programados no curso e cuadrimestre. Mostrar fluidez e comprensión na lectura a primeira vista.	50%	TODAS
Audición	Interpretar publicamente obras solistas das programadas, cunha interpretación mínima de 10 minutos de duración. Mostrar nas obras do repertorio solista a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Interpretar de memoria obras do repertorio solista ou estudos dos métodos programados.	50%	TODAS

No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado disporá da posibilidade de realizar os exames da materia de maneira telemática a través dos diversos medios de retransmisión en directo, gravación audiovisual, envío de tarefas a través de correo electrónico, ou test na plataforma Moodle ou similar.

EXTRAORDINARIA

FERRAMENTAS	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
Exame	Mostrar nos exercicios técnicos e nos estudos dos métodos programados no curso, a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar nos estudos a capacidade de resolución de problemas técnicos e interpretativos. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mostrar no exame un mínimo de 6 estudos dos programados no curso e cuadrimestre. Mostrar fluidez e comprensión na lectura a primeira vista.	50%	TODAS
Audición	Interpretar publicamente obras solistas das programadas, cunha interpretación mínima de 10 minutos de duración. Mostrar nas obras do repertorio solista a capacidade de dominio na execución sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Demostrar na interpretación unha autonomía necesaria e de acordo cos criterios do estilo correspondente. Interpretar de memoria obras do repertorio solista ou estudos dos métodos programados.	50%	TODAS

No suposto de que o tipo de actividade docente sexa telemática, o alumnado disporá da posibilidade de realizar os exames da materia de maneira telemática a través dos diversos medios de retransmisión en directo, gravación audiovisual, envío de tarefas a través de correo electrónico, ou test na plataforma Moodle ou similar.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.
8. Bibliografía, materiais e documentos	
REFERENCIAS BÁSICAS	
<p>TROMBÓN I:</p> <p>BORDOGNI.: Melodious etudes ARBAN, J.B. Método de Trombón (revisión Joe Alessi) BRAD EDWARDS Lip slurs Sonata nº 6 J. E. Galliard Andante e Allegro J. Barat Romance A. Jorgensen Sonatas (1 a 6) B. Marcello.</p> <p>TROMBÓN II:</p> <p>BORDOGNI.: Melodious etudes ARBAN, J.B. Método de Trombón (revisión Joe Alessi) BRAD EDWARDS Lip slurs Cavatine SAINT-SAENS C. Concertino F. David Sonatas (1 a 6) B. Marcello. Piece en Mib J.Barat</p> <p>TROMBÓN III:</p> <p>BORDOGNI.: Melodious etudes ARBAN, J.B. Método de Trombón (revisión Joe Alessi) BRAD EDWARDS Lip slurs G. P. TELEMANN 12 fantasías Cavatine SAINT-SAENS C. Concertino F. David Sonate P. Hindemith Morceau concours Bachelet</p> <p>TROMBÓN IV:</p> <p>BORDOGNI.: Melodious etudes ARBAN, J.B. Método de Trombón (revisión Joe Alessi) BRAD EDWARDS Lip slurs G. P. TELEMANN 12 fantasías Sonatas (en Fa y Re menor) A. Corelli Concertino F. David Concertino E. Sachse Concerto en Fa menor G.F. Handel</p>	
<p>* Observacións: os estudos e obras aquí marcados poden ser cambiados por outros de nivel similar, previa solicitude do alumnado e co visto bo do titor</p>	
REFERENCIAS COMPLEMENTARIAS	
<p>ROSEN, Charles: O estilo clásico: Haydn, mozart, Beethoven. Madrid: Alianza Música, 1986 COPLAND, Aaron: Como estudar a música. Madrid: fondo de cultura económica de España, 1994 BENNET, Roy: Una breve historia de música DESCHAUSSEES, Monique: El intérprete y la música. Madrid: Rialp, 1998</p>	

Programación Docente de Trombón

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA	REPERTORIO DE ORQUETRA E INSTRUMENTOS AFÍNS (I-VI)									
ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN				ITINERARIO	TROMBÓN				
CARÁCTER	OBRIGATORIA				TIPO DE CLASES	COLECTIVA				
DEPARTAMENTO	VENTO METAL				XEFE/A DO DEPARTAMENTO	JUAN CARLOS DIAZ ALVAREZ				
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	JESÚS VICENTE MONZÓ
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	1
ETCS/ CUADRIMESTRE	3	3	3	3	3.5	3.5			Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	JESÚS VICENTE MONZÓ				fjvm@cmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e práctica da literatura orquestral. Afondamento, de ser o caso, dos roles de cada instrumento dentro da sección. Desenvolvemento, de ser o caso, das capacidades técnicas e expresivas dos instrumentos afíns. Estudo da práctica dos instrumentos afíns, de ser o caso, no repertorio orquestral.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior e, para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e contidos do cuadrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A relación natural que se establece entre os contidos propios e os contidos das disciplinas de Instrumento, Orquestra e Música de Cámara. O grao de complementariedade entre as disciplinas anteditas creará unha base firme para o futuro musical e profesional do alumno/a
TRANSVERSAIS	T1, T3, T6, T13.
XERAIS	X3, X6, X8, X10, X11, X15
ESPECÍFICAS	EI1, EI2, EI3, EI4, EI5, EI8, EI9, EI10

3. Obxectivos

DESCRCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
------------------	----------------------------------

a) Dominar tecnicamente o instrumento na execución de estratos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais	T1, T3, T6, T13, X3, X8, X10, X11, X15, E11, E12, E13, E18, E10
b) Coñecer a situación histórica do instrumento en cada obra e elaborar a partir dela un criterio interpretativo	T3, T6, X3, X6, X8, X10, X11, E13, E14, E15, E18, E19
c) Interpretar o repertorio programado para o curso de maneira apropiada e coherente.	T1, T3, T6, T13, X3, X6, X8, X11, X15, E11, E12, E13, E14, E15, E18, E19, E10

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Destrezas técnicas e musicais do instrumento.	Traballo de exercicios básicos de técnica (calidade sonora, ritmo, afinación, balance, articulación...)	5
Estratos e fragmentos do repertorio orquestral e de banda	Obras (marcadas na bibliografía cuatrimestral)	10
Principios interpretativos e convencionalismos para a interpretación do repertorio de diferentes épocas.	Audicións de obras marcadas na bibliografía cuatrimestral	1
Total de sesións por cuatrimestre		16

5. Metodoloxía e Planificación Docente

CUATRIMESTRE I-IV

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Actividades introductorias	1		1
Exposición maxistral	3		3
Exposición práctico-teórica	12		12
Práctica individual		47	47
Investigación por parte do alumno acerca do repertorio orquestral		25	25
Audición e exame	2		2
Total de horas por cuatrimestre			90

CUATRIMESTRE V-VI

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Actividades introductorias	1		1

Exposición maxistral	3		3
Exposición práctico-teórica	12		12
Práctica individual		47	67
Investigación por parte do alumno acerca do repertorio orquestral		25	20
Audición e exame	2		2
Total de horas por cuadrimestre			105

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
FERRAMETNAS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
Traballo de estratos na aula: (escenario presencial, semipresencial ou non presencial, de acordo coa situación sanitaria derivada da COVID-19)	Mostrar autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.	40%	T1, T3, T6, T13, E5, E8, E9, E10, X6, X8 X10
Comentario escrito do repertorio traballado no cuadrimestre: (se a situación sanitaria derivada da COVID-19 impide a presencialidade, realizarase o exame a través de vídeo chamada)	Demostrar un coñecemento dos diferentes convencionalismos interpretativos e da historia da trombón na orquestra e na banda, do repertorio, da función da mesma no conxunto, do trato que lle otorga cada compositor/a e do estilo interpretativo da mesma.	20%	T1, T3, X3, X11, X15, E6, E8, E9
Audición pública: (se a situación sanitaria derivada da COVID-19 impide a presencialidade, realizarase o exame a través de vídeo chamada)	Interpretación estratos	40%	T6, T13, X3, X11, E1, E2, E3, E4, E5, E8, E9, E10
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Dembro-)			
Comentario escrito do repertorio traballado no cuadrimestre: (se a situación sanitaria derivada da COVID-19 impide a presencialidade, realizarase o exame a través de vídeo chamada)	Demostrar un coñecemento dos diferentes convencionalismos interpretativos e da historia da trombón na orquestra e na banda, do repertorio, da función da mesma no conxunto, do trato que lle otorga cada compositor/a e do estilo interpretativo da mesma.	20%	T1, T3, T6, T13, X3, X11, X15, E6, E8, E9
Exame de estratos: (se a situación sanitaria derivada da COVID-19 impide a presencialidade, realizarase o exame a través de vídeo chamada)	Interpretación estratos.	80%	T1, T3, X3, X6, X8 X10, X11, E1, E2, E3, E4, E5, E8, E9, E10
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			

Comentario escrito do repertorio traballado no cuadrimestre: (se a situación sanitaria derivada da COVID-19 impide a presencialidade, realizarase o exame a través de vídeo chamada)	Demostrar un coñecemento dos diferentes convencionalismos interpretativos e da historia da trombón na orquestra e na banda, do repertorio, da función da mesma no conxunto, do trato que lle otorga cada compositor/a e do estilo interpretativo da mesma.	20%	T1, T3, T6, T13, X3, X11, X15, E6, E8, E9
Exame de estratos: (se a situación sanitaria derivada da COVID-19 impide a presencialidade, realizarase o exame a través de vídeo chamada)	Interpretación estratos.	80%	T1, T3, X3, X6, X8 X10, X11, E1, E2, E3, E4, E5, E8, E9, E10

EXTRAORDINARIA

Comentario escrito do repertorio traballado no cuadrimestre: (se a situación sanitaria derivada da COVID-19 impide a presencialidade, realizarase o exame a través de vídeo chamada)	Demostrar un coñecemento dos diferentes convencionalismos interpretativos e da historia da trombón na orquestra e na banda, do repertorio, da función da mesma no conxunto, do trato que lle otorga cada compositor/a e do estilo interpretativo da mesma.	20%	T1, T3, T6, T13, X3, X11, X15, E6, E8, E9
Exame de estratos: (se a situación sanitaria derivada da COVID-19 impide a presencialidade, realizarase o exame a través de vídeo chamada)	Interpretación estratos.	80%	T1, T3, X3, X6, X8 X10, X11, E1, E2, E3, E4, E5, E8, E9, E10

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

ESTRATOS

Cuadrimestre	SOLOS ORQUESTRALES TROMBÓN TENOR	SOLOS ORQUESTRALES TROMBÓN BAIXO
I	Berlioz - Marcha Húngara	Beethoven - Sinfonía nº 9
	Mozart- Requiem	Berlioz - Marcha Húngara
	Rimsky-Korsakov - La pascua Rusa	Brahms - Sinfonía nº 1
	Rossini - La Gazza Ladra	Frank, C. - Sinfonía en Re m.III mov
	Wagner - Tannhauser	Rossini - La Gazza Ladra

	Saint-Saens - Sinfonía nº 3	Wagner - Lohengrin
	Stravinsky - Pulcinella	Wagner - Tanhauser
II	Respighi - Festa Romana (befana)	Berlioz - Sinfonía fantástica
	Rimsky-Korsakov - Scheherezade	Brahms - Sinfonía nº 4
	Stravinsky - El pájaro de fuego	Haydn, J. - La Creación
	Stravinsky - Pulcinella	Stravinsky - Octeto de viento
	Wagner - Lohengrin	Wagner - Walkirias
	Wagner - Walkirias	Hindemith - Metamorfosis
	Stravinsky - Octeto de viento	Respighi - Pinos de Roma
III	Bartok - Concierto para orquesta	Bartok - Concierto para orquesta
	Brahms - Sinfonía nº 1	Dvorak - Sinfonía 9
	Brahms - Sinfonía nº 2	schubert - sinfonía 9
	Hindemith - Metamorfosis	Kodaly - Hary Janos
	Mahler - Sinfonía nº 2	Mahler - Sinfonía nº 2
	Mahler - Sinfonía nº 3	Schumann - Sinfonía nº 3
	Strauss - Ein Heldeleben	Beethoven - Misa Solemnis
	Schostakovich - sinfonía 8 scherzo	Strauss - Ein Heldeleben
IV	Bartok - Mandarín maravilloso (1º y 2º)	Borodin , Danzas Polovsianas
	Respighi - Pinos de Roma	Respighi - Pinos near a Catacomb
	Rossini - Guillermo Tell	Rossini - Guillermo Tell
	Strauss - Zaharathrusta	Schubert - Sinfonía nº 9
	Strauss, R. - Travesuras de Till	Strauss, R. - Travesuras de Till
	Berlioz - Sinfonía Fantástica	Strauss, El Burgués gentilhomme
	Ravel , Bolero	Bartok , El Mandarín Maravilloso
V	Ravel - Bolero y L'enfant de les sortileges	Delibes - Coppelia
	schoenberg - moses and aaron	Mozart - Requiem-Kyrie
	Mozart - Requiem-Kyrie	Wagner - El Oro del Rin
	Shostakovich - Sinfonía nº 5	Respighi - Fontane di Roma
	Verdi, La Forza del Destino	Shostakovich - Sinfonía nº 5
	Respighi, Fuentes Roma	Strauss, R. - Muerte y Transfiguración
	Schumann, Renana	Tchaikovsky - Sinfonía nº 6
	Berg - 3 piezas orquestales	
	Berg - Wozzeck	
VI	Presentar ante o Tribunal un programa de 15 extractos dos traballados nos cuatrimestres anteriores. O programa será consensuado co profesor.	

--	--